

Relazione teologico-pastorale
S. E. Mons. Alexandru MESIAN
"La fede in Gesù Cristo vivente nella
sua Chiesa" cuore della formazione
e della testimonianza dei laici

Credința în Isus Hristos viu în Biserica Sa, în centrul formării și al mărturiei laicilor

Credința în Isus Hristos viu în Biserica Sa, în centrul formării și al mărturiei laicilor

Excelențele Voastre,
Onorat auditoriu,

Frederica - L. G. H. 2000

Îmi face o deosebită plăcere să particip la această istorică întâlnire continental-europeană a țărilor mediteraneene și a altor țări europene, care are loc aici, la Iași – România.

Întâlnirea noastră continental-europeană ce are ca titlu: *Ce fel de creștini și ce fel de comunități creștine, semn al speranței pentru Europa* se derulează între două întruniri mondiale ale Forumului Internațional al *Acțiunii Catolice* (FIAC), adică între cea de la Buenos Aires din anul 1997 și cea prevăzută să se țină la Roma în anul jubiliar 2000. Această întâlnire se ține în cel de-al doilea an de pregătire pentru Jubileu, dedicat Spiritului Sfânt. Ea dorește să pregătească a doua întrunire a Sinodului Episcopilor pentru Europa care are ca titlu: *Isus Hristos viu în Biserica Sa, izvor de speranță pentru Europa*.

În scrisoarea sa apostolică *Tertio millennio adveniente* (nr. 21 și 38), Sfântul Părinte Papa Ioan Paul al II-lea anunță o serie de sinoade centrate pe tema evanghelizării în vederea Jubileului anului 2000, sinoade continentale pentru America, Asia, Oceania, fără a menționa alte inițiative sinodale. Cu ocazia vizitei sale apostolice în Germania, la rugăciunea *Angelus* din 23 iunie 1996 de la Berlin, Papa Ioan Paul al II-lea a anunțat convocarea celei de-a doua întruniri speciale a Sinodului Episcopilor pentru Europa ¹.

¹ *«L'Europe des évêques, thématique d'actualité»*, in *«L'Europe des évêques, thématique d'actualité»*, source d'espoir pour l'Europe. *Lineamenta*, Cité du Vatican, 1998, p. 3.

După marile evenimente din 1989 și noua situație care s-a creat după căderea cortinei de fier, a apărut necesitatea unei conferințe episcopale continentale. Întâlnirea specială din 1991 a analizat sarcinile de realizat. Cea de-a doua întâlnire sinodală europeană are ca scop analizarea situației Bisericii în vederea Jubileului din anul 2000. Este nevoie de o nouă forță spirituală a continentului pentru a realiza o nouă eră de renaștere la nivel religios, social și economic ².

Din punct de vedere geografic, Europa se găsește deschisă și expusă la o serie de foarte grave exigențe, la noi pericole și la noi amenințări, în particular naționalismului ³.

Aceste noutăți se manifestă în paralel cu alte fenomene care, în viitor, ating Europa în întregime: materialismul, indiferența agnostică, noua mentalitate a țărilor ieșite de sub opresiunea totalitarismului, subiectivismul religios și individualismul relativist, etc..

În timp ce, în spirit de Advent, se merge spre Marele Jubileu al anului 2000, Sfântul Părinte așteaptă o nouă primăvară de viață creștină, cu condiția ca toți creștinii să fie docili acțiunii Spiritului Sfânt, propulsor principal al noli evanghelizării.

În actuala circumstanță istorică, civilă și religioasă, drumul Bisericii în Europa spre realizarea acestui obiectiv, al evanghelizării, găsește în meditația pe marginea celor scrise în Sfintele Evanghelii cea mai pură energie care permite depășirea oboselei, a îndoiieli, a descurajării. Cu aceste gânduri, mesajul sugerat de episodul celor doi discipoli din Emaus este cel al cunoașterii profunde care ne invită la reconsiderarea raporturilor cu Domnul, Care a fost, este și va fi, ieri, azi și totdeauna, El, unicul Mântuitor al tuturor oamenilor.

² *Ibid.*, p. 9.

³ Ioan Paul al II-lea, *Tertio millennio adveniente. Lettera apostolica all'episcopato, al clero e ai fedeli circa la preparazione del giubileo dell'anno 2000*, sena Documenti Santa Sede, nr. 33, Editura Dehoniane, Bologna, 1994, p. 25.

Ceea ce este de sperat este faptul că, pe drumul pe care îl căutăm să-l parcurgem, trebuie să ascultăm și să primim învățătura Domnului nostru Isus Hristos, spre a regăsi forța și lumina de care avem nevoie pentru a depăși întunericul în care se ascunde Europa epocii noastre. Această Europă este cea care a primit prima predicarea apostolilor, care a răspândit-o în sânul ei și a dus-o și la alte popoare. Oboseala și obișnuința, denota și stupiditatea nu justifică nici încăpățănarea și nici pasivitatea. Descoperirea Domnului celor doi discipoli neconsolați și mărturia lor de după acest episod solicită, încurajează și garantează și speranța tuturor celor care, cunoscându-L de multă vreme pe Domnul, nu i-au putut pierde sau șterge urmele.⁴

Isus Hristos viu în Biserica Sa

Împărtășind intim intențiile pregătitoare ale Marelui Jubileu al anului 2000, în primirea invitației lansate de Sfântul Părinte de a trăi timpul de așteptare ca un nou Advent, ne referim în modul cel mai special la persoana divină a Fiului lui Dumnezeu făcut om, acum 2000 de ani, Isus Hristos, viu astăzi și totdeauna și veșnic prezent în Biserica Sa.

Constituția despre liturgie a Conciliului Ecumenic Vatican II *Sacrosanctum concilium* prezintă, la punctul 7, diferite forme ale prezenței Domnului, forme care continuă să asume o profundă semnificație pentru creștinii zilelor noastre: „Hristos este mereu prezent în Biserica Sa, mai ales în acțiunile liturgice. El este prezent în jertfa Sfintei Liturghii, atât în persoana preotului, oferindu-se acum prin slujirea acestuia (...) cât mai ales sub speciile euharistice. El este prezent în sacramente prin puterea Sa, așa încât, atunci când cineva botează, Hristos însuși este cel care botează. E prezent în cuvântul Său, căci El este cel care vorbește în timp ce se citește în Biserica

⁴ *Lineamenta*, p. 13.

Sfânta Scriptură. În starșit, este prezent altor...
aduce laude, El care a făgăduit: «Unde sunt doi sau trei adunați în numele
meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor» (Matei 18, 20) 5.

O altă prezentă specială a Domnului nostru Isus Hristos se recunoaște la unele persoane care trăiesc în unitate spirituală cu El (conform 2 Corinteni 3, 12).

În Constituția dogmatică despre Biserică „*Lumen gentium*”, Conciliul Vatican II învață și declară că Isus Hristos, Păstorul veșnic, a întemeiat Sfânta Biserică, trimitându-i pe Apostoli așa cum El însuși a fost trimis de Tatăl (conform Ioan 20, 21), și a voit ca urmașii lor, adică Episcopii, să fie păstori în Biserică Sa până la sfârșitul veacurilor, iar pentru ca episcopatul să fie unul și indivizibil, a așezat în fruntea celorlalți Apostoli pe Sfântul Petru și a stabilit în el principiul și fundamentul veșnic și vizibil al unității credinței și comuniunii. Tot Conciliul ne înfățișează învățătura despre instituirea, perpetuitatea, puterea și rostul primatului sacru al Pontifului Roman și despre magisteriul lui infailibil și a decis să proclame înaintea tuturor învățătura despre episcopi, urmașii Apostolilor, care, împreună cu urmașul lui Petru, vicarul lui Hristos și Capul văzut al întregii Biserici, conduc casa Dumnezeului celui viu 6.

Însuflețit de credința că este călăuzit de Spiritul Sfânt, omul se străduiește ca, în evenimentele, în exigențele și în aspirațiile la care participă împreună cu ceilalți oameni ai vremurilor noastre, să discearnă care sunt adevăratele semne ale prezenței ori ale planului lui Dumnezeu. Într-adevăr, credința aruncă asupra tuturor lucrurilor o lumină nouă și dezvăluie gândul dumnezeiesc asupra vocației integrale a omului, orientând astfel mintea spre soluții pe deplin umane 7.

5 *Deverul Ecumenic Vatican II, Constituția despre liturgie "Sacrosanctum concilium", 7.*

6 *Conciliul Ecumenic Vatican II, Constituția dogmatică despre Biserică "Lumen gentium", 18.*

7 *Conciliul Ecumenic Vatican II, Constituția pastorală privind Biserică în lumea contemporană "Gaudium et spes", 11.*

Întreaga Biserică proclamă că Isus s-a manifestat în mod eficace în recenta istorie a Europei, în ea a acționat prin prezența sa insesizabil și decisiv și sălășluiește chiar în centrul gândirii și al acțiunii omenirii. Acestea sunt semnele acestei prezențe care se revelează încă pe continentul european.

Fată de acest mister al relației cu umanitatea se poate spune că este posibil să se discearnă prezența lui Dumnezeu în istorie, nu numai în gândire, ci în prezență: „După ce în repetate rânduri și în multe feluri Dumnezeu le-a vorbit odinioară părinților noștri prin profeți...” (Evrei 1, 1).

În acest mister al Domnului nostru Isus Hristos, Biserica trăiește ca în mediul său propriu și original, iar în măsura în care se scurg secolele și milenii, ea își găsește acolo sursa de reînnoire și de mărturisire.

Misterul prezenței Învățătorului în Biserica Sa se manifestă într-o formă elocventă în existența învățăceilor. În viața sfinților, cuvintele și faptele merg împreună și arată natura escatologică a misterului lui Isus Hristos⁸. Din prezența eficace a lui Dumnezeu în istorie, Biserica beneficiază nu numai de marile opere ale lui Dumnezeu (conform Fapte 2, 11), ci, de asemenea, de darul inestimabil al comuniunii cu Dumnezeu însuși și cu umanitatea. Darul lui Dumnezeu este dat prin Biserică și în Biserică, ea fiind totdeauna opera lui Hristos și El este cel care o susține în sfințenia sa. El este piatra din capul unghiului a Bisericii, care constituie sacramentul de unitate a lui Dumnezeu cu oamenii și a unității tuturor oamenilor între ei⁹.

Toate acestea provin nu din putere ori din voință omenească, ci de la Spiritul Sfânt. Biserica este, în același timp, instituită de Hristos și constituită de Spiritul Sfânt. În lucrarea Sfântului Spirit, slăbiciunea noastră devine sursă de mântuire. Apelul lui Hristos constă în prietenia cu Dumnezeu, în comuniune

⁸ *Lumen gentium*, p. 20.

⁹ Conciliul Ecumenic Vatican II, Constituția dogmatică despre Biserică „*Lumen gentium*”, 1.

cu viața Tatălui, a Fiului și a Sfântului Spirit. Sfânta Treime este izvorul vieții
fiecărui om și pentru toți oamenii ¹⁰.

În virtutea unirii sale intime cu întreaga omenire ca și creatură aleasă
de Dumnezeu, Biserica are datoria să răspândească bunătatea lui Dumnezeu
manifestată în întreaga istorie a omenirii și mai ales revelată în Persoana
Fiului lui Dumnezeu, în lucrările și în cuvintele Sale. Misiunea pentru lume
reprezintă tocmai exercițiul acestui impuls propriu către existența însăși a
Bisericii. Plenitudinea vieții este mereu un dar; mântuirea este lucrarea lui
Dumnezeu în Hristos, niciodată numai opera mâinilor omului. Promisiunea
mântuirii în plenitudinea sa este escatologică și progresează printr-o lume
însemnată de realitatea păcatului.

Întâia datorie a Bisericii este de a trăi din plin misterul lui Hristos în
comuniune de iubire și de a vesti acest mister tuturor oamenilor. Așadar,
anunțând mesajul mântuirii prin intermediul misiunii, Biserica are drept scop să
înite pe toți oamenii să ia parte la misterul lui Dumnezeu, deschizând porțile
existenței umane către o viziune transcendentă ¹¹.

În acest moment special pentru Europa, misiunea Bisericii este de a
realiza o nouă evanghelizare, mandat original primit de la Domnul Hristos
Înviat și datorie istorică în vederea sinoadelor „de Advent” spre Jubileul din
anul 2000 ¹².

— În pragul celui de-al treilea mileniu trebuie să reluăm opera de
evanghelizare cu multă vigoare. În omilia ținută la al IV-lea Simpozion al
Episcopilor Europeni, la 20 iunie 1979, Sfântul Părinte arăta că, având un
trecut misionar grandios, Europa se întreabă în diferitele puncte ale geografiei
sale ecleziale actuale dacă nu cumva este pe cale să devină un continent

¹⁰ *Lineamenta*, p. 21.

¹¹ *Lineamenta*, p. 22.

¹² John Paul II, *Tercio millennio adveniente. Lettera apostolica all'arcivescovo, al clero e ai fedeli circa la preparazione del millennio dell'anno 2000, senza Documenti* (Cento giorni), Editore Queriniana, Bergamo, 1984, p. 25.

misionar. Deci, pentru Europa există problema definită prin *Evangelii nuntiandi* ca o „autoevanghelizare”. În permanență Biserica trebuie să se evanghelizeze pe sine. Europa catolică și creștină are nevoie de această evanghelizare.

Caracterul incisiv al predicării evangheliei depinde, într-o măsură importantă, de armonia accentelor cu care ea este propusă lumii, între ecumenism și misiune existând un liant intrinsec. În apelul la unitatea creștină pentru o acțiune misionară eficace, gândul se îndreaptă spre popoarele continentului european. Pomind de la trecutul și de la prezentul său, Europa este chemată să simtă mereu mai bine exigențele unității religioase creștine și cea a comuniunii frățești între toate popoarele sale, cum se arată și în *Slavorum Apostoli*, 30¹³.

Este cert că, în această epocă post-conciliară, comunitățile catolice, în angajarea lor ecumenică, relevează o caracteristică particulară de vitalitate și maturitate în credință. În acest domeniu, istoria a fost dificilă și complexă și în trecut și nu i-a condus pe creștini la trăirea profundă a comuniunii create prin darul botezului. Este greu de imaginat cum se poate mărturisi astăzi autentic botezul, neglijând legăturile stabilite de acesta între toți cei care l-au primit¹⁴.

Noi am avut o ocazie privilegiată și providențială pentru a descoperi felul în care, în diferitele culturi ale națiunilor care alcătuiesc Europa, fie la Răsărit, fie la Apus, în diferitele arte și în modul de gândire, curge o limbă comună scoasă dintr-un izvor unic, se arată în Scrisoarea Apostolică *Euntes in mundum*, V, 12¹⁵.

¹³ Ioan Paul al II-lea, *Ornithia* rostită la încheierea octavei de rugăciune pentru unitatea creștinilor, 25.01.1991, 4, publicată în *L'Osservatore Romano* din 27.01.1991, p. 5.

¹⁴ Ioan Paul al II-lea, *Lettere al Card. Carlo Maria Martini, Presidente del Consiglio delle Conferenze Episcopali Europee, in occasione del IV incontro ecumenico europeo a Erlut, 26.09.1988*, în *Europa. Un Magistero tra storia e profeta*, sub îngrijirea lui M. Spezzibottiani, 1991, p. 292-294, citat în *Lineamenta*, p. 24.

¹⁵ *Ibid.*

dupa cei de-a doua razboi mondial, a fost o formă de religie de stat și lucra activ mai ales împotriva Bisericilor creștine. La noi, în România, s-a ajuns chiar la sângeroasa formă a persecuției împotriva Bisericii Greco-Catolice.

Activitatea „preoților-laici” în timpul persecuției Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, a fost deosebit de intensă. Îndată după arestările întregului episcopat greco-catolic (28 octombrie 1948), hirotonirile de preoți greco-catolici s-au făcut în secret, în principal la Nunțiatura Apostolică de la București. La fel au fost consacrați în secret și o serie de episcopi : Excelența Sa Ioan Ploscaru la 30.11.1948, Excelența Sa Ioan Dragomir la 6.03.1949, Cardinalul Alexandru Todea la 19.11.1950, Excelențele Lor Iuliu Hirțea, Ioan Chertea, Tit Liviu Chinezu. În curând toți aceștia au fost arestați – nu ca și episcopi cunoscuți, ci ca preoți care aveau diferite funcții în Biserică (vicari generali, profesori de teologie, etc.). Ulterior au fost descoperiți ca fiind episcopi.

Hirotonirile de preoți și episcopi au încetat odată cu expulzarea Nunțiului din România (în anul 1950).

După amnistia generală din 1964, episcopii greco-catolicii care au supraviețuit închisorilor de exterminare după 14-16 ani de detenție, ieșind din privarea de libertate și venind în contact cu credincioșii, au început activitatea pastorală în clandestinitate, în principal hirotonind preoți în secret.

Acești preoți nu aveau voie să manifesteze public faptul că sunt preoți, ci doar în secret. Trebuiau să officieze Sfânta Liturghie în taină, să-și facă Oficiul canonic, să nu aibă în jurul lor (în casă, etc.) obiecte din care să rezulte că sunt preoți, iar în cazul unei percheziții să nu se descopere ca fiind preoți. Cei care au avut „preoți-laici” aveau funcție un serviciu la stat (Intr-

misionar. Deci, pentru Europa există problema definită prin *Evangelii nuntiandi* ca o „autoevanghelizare”. În permanență Biserica trebuie să se evanghelizeze pe sine. Europa catolică și creștină are nevoie de această evanghelizare.

Caracterul incisiv al predicării evangheliei depinde, într-o măsură importantă, de armonia accentelor cu care ea este propusă lumii, între ecumenism și misiune existând un liant intrinsec. În apelul la unitatea creștină pentru o acțiune misionară eficace, gândul se îndreaptă spre popoarele continentului european. Pomind de la trecutul și de la prezentul său, Europa este chemată să simtă mereu mai bine exigențele unității religioase creștine și cea a comuniunii frățești între toate popoarele sale, cum se arată și în *Slavorum Apostoli*, 30¹³.

Este cert că, în această epocă post-conciliară, comunitățile catolice, în angajarea lor ecumenică, relevează o caracteristică particulară de vitalitate și maturitate în credință. În acest domeniu, istoria a fost dificilă și complexă și în trecut și nu i-a condus pe creștini la trăirea profundă a comuniunii create prin darul botezului. Este greu de imaginat cum se poate mărturisi astăzi autentic botezul, neglijând legăturile stabilite de acesta între toți cei care l-au primit¹⁴.

Noi am avut o ocazie privilegiată și providențială pentru a descoperi felul în care, în diferitele culturi ale națiunilor care alcătuiesc Europa, fie la Răsărit, fie la Apus, în diferitele arte și în modul de gândire, curge o limbă comună scoasă dintr-un izvor unic, se arată în Scrisoarea Apostolică *Euntes in mundum*, V, 12¹⁵.

¹³ Ioan Paul al II-lea, *Officiu roșu în memoria celor care au rugămintea primită în ziua de 25.01.1991, 4*, publicată în *L'Osservatore Romano* din 27.01.1991, p. 5.

¹⁴ Ioan Paul al II-lea, *Letters of Cardinal Carlo Maria Martini, Presidente del Consiglio delle Conferenze Episcopali Europee, in occasione del IV incontro ecumenico europeo a Erlut, 26.09.1988*, în *Europa. Un Magistero tra storia e profetia*, sub îngrijirea lui M. Spezzibottiani, 1991, p. 292-294, citat în *Lineamenta*, p. 24.

¹⁵ *ibid*

Prin familiile noastre s-au înființat numeroase grupuri de rugăciune. Și în Biserica noastră a ajuns statuia Maicii Domnului *Notre-Dame de France*, dusă fiind din casă în casă și, cu prilejul acestei prezențe în mijlocul credincioșilor noștri, se rostesc rugăciuni către Maica Domnului, se recită Rozariul, se cântă Paraclisul Maicii Domnului, ori se fac rugăciuni de consfințire către Prea Curata Fecioară Maria.

După 1989 și în Biserica noastră sunt prezenți membrii asociațiilor de scouts.

În unele vremuri de grea încercare pentru Biserică, s-a instituit ora de adorație continuă. Pentru buna desfășurare a acesteia, s-a înscris un număr de 168 de credincioși care, săptămânal (7 zile x 24 de ore = 168 de ore), ofereau o oră de rugăciune (adorație) înaintea Sfântului Sacrament sau acolo unde se găseau, fie acasă, fie la serviciu, pentru a cere ajutorul lui Dumnezeu în momente dificile. În mod evident s-a simțit intervenția lui Dumnezeu în rezolvarea cererilor lor.

După căderea comunismului din țara noastră, și pentru noi se deschide o mare posibilitate de evanghelizare, pe care am început să o folosim din plin. Și poporul nostru știe că mărturia Bisericii și credința în Dumnezeu au fost și rămân susținerea și refugiul cel mai sigur pentru adevăr și libertate în vremurile dificile pe care le-am îndurat în ultimele decenii. Numărul mare de martiri și de mărturisitori ai credinței pe care-i are Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, întărește legătura dintre Biserică și credincioși.

Sesizăm tot mai mult o reînviere a credinței în Isus Hristos viu în Biserica Sa. Întreaga Românie este un mare șantier pentru construirea de biserici. Încă de pe băncile școlii, copiii — după patruzeci și cinci de ani de când nu se preda religie în școlile ateismului — au posibilitatea să se apropie

un stat socialist). Printre ei găsim muncitori, tehnicieni, profesori, medici, ingineri, etc.. Fiecare preot, acolo unde activa, în fabrică, școală ori spital, era un model pentru cei din jur în ceea ce privește comportamentul și, în același timp, desfășura o activitate de apostolat laic. În unele cazuri nu administra el Sfintele Taine, nici prima împărtășanie, nici nu cununa, etc., ci el pregătea pe toți care voiau să se apropie de aceste Taine ca un laic și-i îndruma către un preot cunoscut, fie greco-catolic, fie romano-catolic.

În alte situații, acolo unde avea încredere că nu va fi divulgat, chiar cu unele riscuri preotul greco-catolic îndeplinea toate serviciile religioase, atât cele de pregătire, cât și cele de administrare a Sfintelor Taine, ori alte servicii necesare.

Dar tot în perioada persecuției Bisericii noastre putem vorbi și de un apostolat laic. În acele vremuri triste și extrem de grele pentru noi, venind de prin satele vecine orașelor, laicii participau la Sfânta Liturghie în Biserica Romano-Catolică, aceasta având libertate de funcționare și tot aici primeau Sfintele Sacramente. Lăcașurile de cult romano-catolice frecventate de credincioșii noștri erau locuri de întâlnire unde, cu discreția de rigoare, își transmiteau câte-o foaie de hârtie cu textul unei rugăciuni, ori aduceau cu ei informații despre starea Bisericii, despre locurile unde se află episcopii care au supraviețuit Inchisorilor și unde se odihnesc cei care au trecut la cele veșnice.

Tot în asemenea ocazii laicii puteau să-și transmită unii altora dispozițiile Bisericii cu privire la menținerea credinței catolice și se interesau unde se află vreun preot și acesta era condus la bolnavi pentru a-i spovedi, a-i împărtăși, a le face maslul.

Aproximativ din anul 1978, activitatea în clandestinitate a preoților greco-catolici a devenit tot mai intensă. Nu se mai operau arestări. La solicitarea laicilor, preoții mergeau prin estate, de sâmbăta după-amiază până duminica dimineața, făcându-se botezuri și miruri, se dădea prima Sfântă

Împărtășaniile copiilor care erau pregătiți în casele familiilor lor, erau vizitați bolnavii, se celebra Sfânta Liturghie în timpul nopții prin satele din regiunea Oașului, Maramureșului, și în multe localități din județul Satu-Mare ori în localitățile din jurul municipiului Baia Mare, unde se află sediul Episcopiei Greco-Catolice a Maramureșului. Dar tot la fel se petreceau lucrurile și în celelalte dieceze ale Bisericii Române Unită cu Roma : la Lugoj, Cluj-Napoca, Blaj, Oradea.

Tot laicii erau cei care-i însoțeau pe preoții noștri la casele credincioșilor care solicitau asistență spirituală. În apartamentele ori casele preoților, sau, în multe cazuri, chiar în casele unde locuia vreo călugăriță greco-catolică, se celebrau Sfintele Liturghii după un orar bine stabilit. De pildă, la casa Părintelui Gheorghe Marian din Baia Mare, în anul 1984, la liturghia de duminică luau parte circa 200-300 de credincioși veniți de prin Oaș și din satele învecinate. Duminica se celebrau trei liturghii, iar peste săptămână două în fiecare zi. La aceste liturghii participa uneori și Episcopul de pie memorie Ioan Dragomir.

Cei care purtau mesaje despre viața Bisericii erau laicii. Deși erau amenințări din partea autorităților, nici preoții și nici credincioșii nu se dădeau bătute, întreaga noastră Biserică Unită cu Roma dând o veritabilă mărturie de credință, fie că este vorba de episcopi martiri, ori de cler, ori de laicii noștri.

În prezent, în Eparhia Lugojului și în întreaga noastră Biserică Română Unită cu Roma, activitatea laicilor este nespus de intensă. Este prezentă activitatea Reuniunilor Mariane, în cadrul cărora se țin conferințe cu tematică religioasă, se fac rugăciuni și opere de apostolat social. Asociația Generală a Românilor Uniți, precum și cea a Tineretului Român Unit (AGRU și ASTRU) și-au reluat cu mare elan activitatea. Își face simțită prezența în mod util și activ Asociația Caritativă a Tineretului „Sfântul Vincentiu de Paul”, a cărei preocupare este și cea de a-i vizita pe cei bătrâni și săraci din casele de bătrâni.

de credința în Dumnezeu, având în programa școlară o oră de religie pe săptămână.

Cu ocazia sărbătorilor de Crăciun se organizează serbări cu caracter religios. Chiar mass-media se ocupă de viața religioasă.

Ajunși la cumpăna dintre mileniul al doilea și al treilea, considerăm un har special de la Dumnezeu, un dar al Spiritului Sfânt, faptul că Isus Hristos este tot mai viu în Biserica întemeiată de El și în viața poporului lui Dumnezeu.

Lugoj 26 VII 1998.

+ Alexandru
† Alexandru MESIAN
Episcop de Lugoj